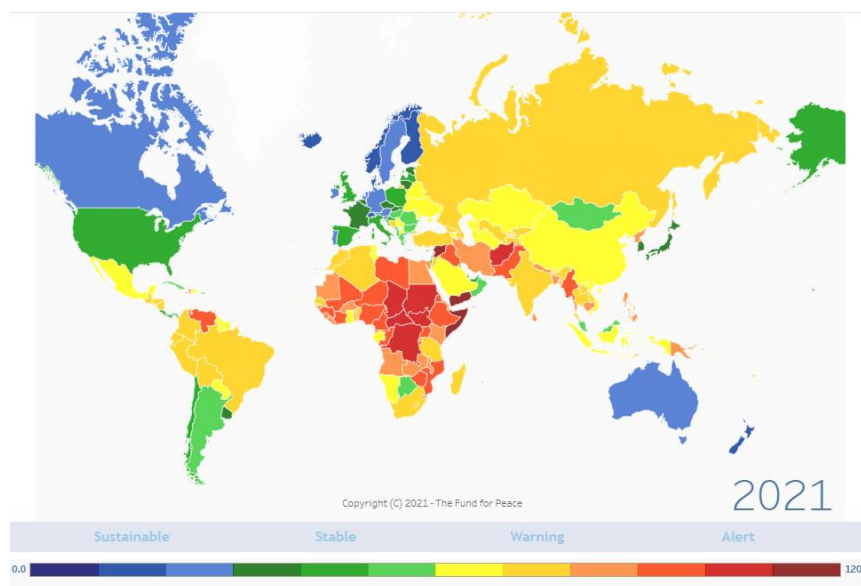

MIGRÁCIÓS SZEMLE

A Fund for Peace (FFP) gondozásában tizenhetedik alkalommal jelent meg a világ 179 országát működőképessége alapján rangsoroló lista, a Fragile States Index. A FSI olyan társadalmi, gazdasági, politikai, valamint katonai indikátorok alapján vizsgálja az országokat, amelyek egy esetleges konfliktus kialakulásához vezethetnek. A jelentés fő megállapítása, hogy a COVID-19 járvány jelentősen hozzájárult a nemzetközi rendszer destabilizálódásához, és tovább mélyítette a törékeny államok már meglévő politikai, gazdasági és társadalmi válságait. Jelen írásban a fragile state, azaz a törékeny állam OECD által elfogadott definícióját tekintjük irányadónak, mely szerint: „törékeny állam az, amely nem rendelkezik az ahhoz szükséges politikai akarattal vagy képességgel, hogy biztosítsa a szegénység csökkentéséhez, a fejlődéshez, valamint a népesség biztonságának és emberi jogainak megőrzéséhez szükséges alapvető funkciókat”.

The Fund for Peace: Fragile States Index Annual Report 2021

A FSI az összegyűjtött információk alapján pontozza, majd rangsorolja az országokat: a kevesebb pont jobbat, míg a több pont rosszabbat jelent egy állam működőképességének vizsgálata során. Az idei rangsor alapján az öt legkevésbé törékeny állam Finnország, Norvégia, Izland, Új-Zéland, valamint Dánia, míg a lista végén, a legtörékenyebb államok között szerepel (sorrendben) Jemen, Szomália, Szíria, Dél-Szudán, valamint a Kongói Demokratikus Köztársaság. Magyarországot a jellemzően stabil országok közé sorolja a lista.

1. ábra Az államok működőképességük alapján. Kékkel a legfenntarthatóbb, míg pirossal a legtörékenyebb államok. (Forrás: FFP)

COVID-19 - több mint egészségügyi válság

Az idei FSI egy szinte példa nélküli év adatain alapul. A koronavírus világjárvány terjedése és annak hatásai alapjaiban rengették meg a legstabilabb államok egészségügyi ellátórendszerét, gazdasági helyzetét és társadalmi rendjét is. Az Amerikai Egyesült Államok volt egy esetleges egészségügyi válságra leginkább felkészült ország a 2019-es adatok alapján. Azonban hiába a dübörgő gazdaság, valamint az erős lábakon álló szociális- és egészségügyi ellátórendszer, a 2021. január 1-jén koronavírus miatt elhunytak száma megegyezett a 2014 – 2016 közötti Ebola-válságban elhunyt libériaiak számával.

A pandémia különösen negatív hatással volt azonban olyan válsággócpontra számító országokban, mint például Libanon. Az elmúlt években az elmélyülő gazdasági krízis és ennek következményeként megjelenő politikai válság, valamint a bejrúti robbanás miatt került az ország a nemzetközi figyelem középpontjába. Az infláció mértéke az egekbe szökött, munkahelyek szűntek meg nagy arányban, veszélyeztetve ezzel az élelmezésbiztonságot. Libanon társadalma továbbá nem volt felkészülve a szíriai polgárháború miatt útnak induló menekültáradatra sem, amely miatt megközelítőleg jelenleg is két millió szíriai menekült tartózkodik az országban és fejt ki jelentős nyomást az eleve túlterhelt szociális ellátórendszer számára.

Habár a friss rangsor kétségkívül legfontosabb indikátora a vírus okozta krízis és annak kezelése, az elemzők három alapvető dologra hívják fel a figyelmet a vizsgálat során. Egyrészt, hogy nem lehet messzemenő következtetéseket levonni a járvány eddig alakulásáról, ugyanis a pandémia elején közzétett előrejelzésekből sem valósult meg minden. Másrészt a világjárványt nem lehet önmagában vizsgálni, hiszen annak összetett hatásai vannak, ráadásul az egyes államok eltérő gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai háttérrel rendelkeztek a pandémia kitörése idején. Harmadrészt nem szabad elfelejteni, hogy annak ellenére, hogy a koronavírus uralja a kollektív figyelmet, más, hosszú távon jelentkező válságindikátorok is jelen vannak globális szinten.

Összegzés

A FSI elkészítése során vizsgált indikátorok számos általános érvényű megállapítást tárnak elénk.

- A válsághelyzetek tovább fokozzák a társadalmi és politikai megosztottságot, így a fenntartható államrend kiépítése és a következő válságokra való felkészülés érdekében befogadó és hozzáértő kormányzásra van szükség az egyes országokban.
- A kialakuló belpolitikai válságok nem értelmezhetőek csupán állami keretek között; a globalizáció, az interdependencia, illetve a földrajzi távolságok áthidalhatósága miatt globálisan éreztetik hatásukat.
- Azokban az országokban, ahol a leginkább megtapasztalható az instabilitás növekedése, a csoportalapú identitás és a történelmi sérelmek térnyerése figyelhető meg.
- A befagyott konfliktusok ritkán oldódnak meg békés úton. A nemzetközi trendek azt mutatják, hogy azok a lezáratlan válságok, amelyek olyan előre nem látható globális

megrázkódtatással párosulnak, mint a világvárvány, hosszú időre visszavetik az államok közötti békés együttélésre tett kísérleteket, valamint a stabilitás megteremtését.

- A konfliktusok egyre összetettebbé válnak a nem állami szereplők és a technológiai fejlődés növekedésével, valamint az erőforrásokért folytatott geopolitikai versengés felgyorsulásával.

TÖRÉKENY ORSZÁGOK	
9	Afganisztán
8	Szudán
7	Csád
6	Közép-afrikai Köztársaság
5	Kongói Demokratikus Köztársaság
4	Dél-Szudán
NAGYON TÖRÉKENY ORSZÁGOK	
3	Szíria
2	Szomália
1	Jemen

2. ábra A legtörékenyebb államok a lista szerint. (Forrás: FFP adatok alapján saját szerkesztésű ábra)